

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 16.10.2008
COM(2008) 651 окончателен

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

НАПРЕДЪКЪТ КЪМ ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО ПРОТОКОЛА ОТ КИОТО

(изискващо се съгласно член 5 от Решение 280/2004/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно механизма за мониторинг на емисиите на парникови газове в Общността и за прилагане на Протокола от Киото)

{SEC(2008) 2636}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	РЕЗЮМЕ	3
2.	ДЕЙСТВИТЕЛНО ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПРЕЗ ПЕРИОДА 1990— 2006 г.	6
2.1.	Тенденции в емисиите на парникови газове	6
2.2.	Емисии на парникови газове на глава от населението и интензивност на емисиите през 2006 г.....	7
2.3.	Сравнение на емисиите на парникови газове през 2006 г. спрямо 2005 г.....	9
2.4.	Тенденции на емисиите в основните стопански отрасли.....	10
3.	ПРОГНОЗИРАН НАПРЕДЪК КЪМ ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛТА ОТ КИОТО...	13
3.1.	Прогнози на държавите-членки	13
3.1.1.	ЕС-27	13
3.1.2.	ЕС-15	13
3.1.3.	ЕС-12	13
3.1.4.	Държави, кандидатстващи за членство в ЕС.....	14
3.2.	Прилагане на Европейската програма по изменението на климата (ЕПИК)	16
3.3.	Прилагане на Схемата за търговия с емисии на ЕС (СТЕ на ЕС)	17
3.3.1.	Първи период на търгуване (от 2005 г. до 2007 г.)	17
3.3.2.	Втори период на търгуване (от 2008 г. до 2012 г.)	18
3.3.3.	Използване от операторите на механизмите „Съвместно изпълнение“ и „Чисто развитие“	18
3.4.	Прогнозно използване от правителствата на механизми по Протокола от Киото	18
3.5.	Прогнозно използване на поглътители на въглерод.....	19

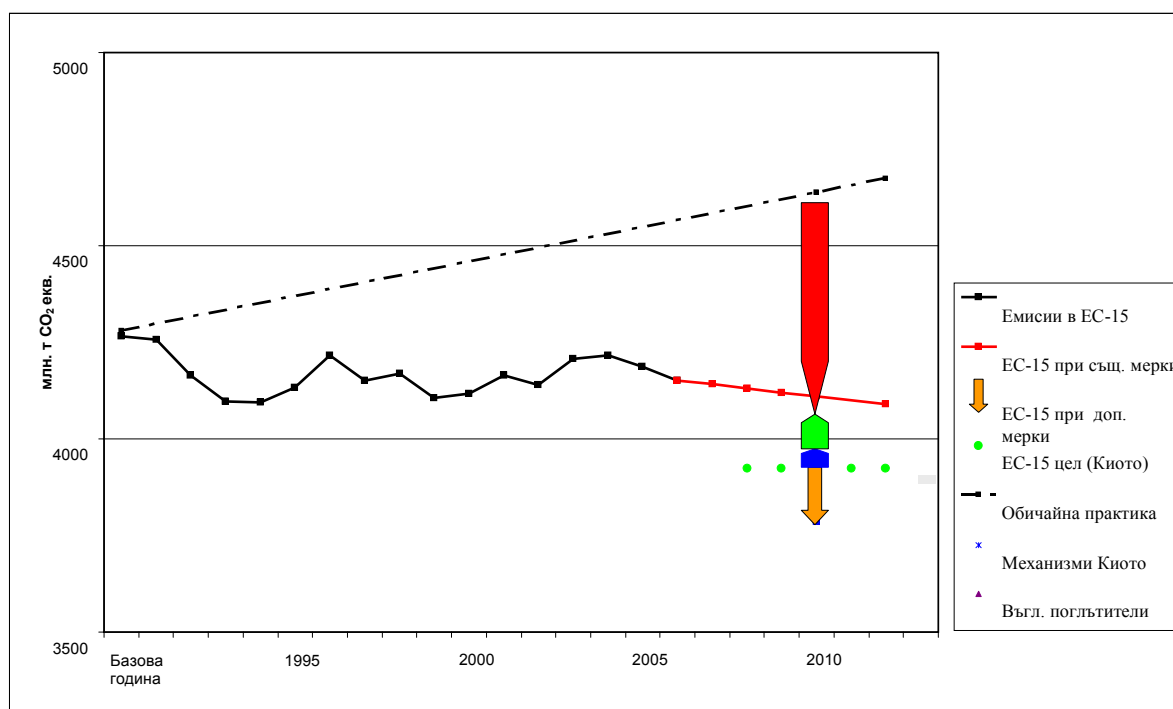
1. РЕЗЮМЕ

Напредък по посока на постигане на целите по Протокола от Киото за периода 2008—2012 г.

Съгласно Протокола от Киото, страните от ЕС-15 поеха ангажимент да намалят с 8 % емисиите си на парникови газове през периода 2008—2012 г. спрямо равнищата от базовата година¹. Въз основа на последните налични инвентаризационни данни от 2006 г.², общите емисии на парникови газове в ЕС-15 са били с 2,7% по-ниски от равнищата през базовата година, без да се отчита влиянието на земеползването, промените в земеползването и горското стопанство (ЗПЗГС). В сравнение с 1990 г. стопанската дейност на страните от ЕС-15 (изразена чрез brutния вътрешен продукт) нарасна с близо 40%. Специално през 2006 г., емисиите на парникови газове на страните от ЕС-15 намаляха с 0,8 % в сравнение с 2005 г., като в същото време бе налице икономически растеж с 2,8%.

Представените на Фигура 1 прогнози³ показват, че Общността ще изпълни целта по Протокола от Киото. Също така, очаква се, че стопанските отрасли, обхванати от Схемата за търговия с емисии на ЕС, ще имат принос за намаление на емисиите с 3,3%, което в момента не е напълно отчетено в прогнозните оценки (допълнителна информация по този въпрос е дадена в Таблица 11 от Работния документ за службите на Комисията).

Фигура 1: Действителни и прогнозни емисии на страните от ЕС- 15

Понастоящем се прогнозира, че до 2010 г. осем държави-членки от ЕС-15, а именно: Белгия, Германия, Гърция, Ирландия, Нидерландия, Португалия, Швеция и Обединеното кралство, ще постигнат своите цели чрез използване на съществуващите политики и мерки, поглътители на въглерод, както и механизмите по Протокола от Киото. Също така, за други четири държави-членки (Австрия, Финландия, Франция и Люксембург) се прогнозира, че ще постигнат своите цели, чрез използването на планирани допълнителни политики и мерки. Понастоящем има три държави-членки

(Дания, Италия и Испания) за които се прогнозира, че няма да успеят да постигнат своите цели по Протокола от Киото. Разликите, обаче, между прогнозните стойности за тези три страни и техните съответни цели, намаляха значително през последната година, особено по отношение на Испания и Италия. Също така, Схемата за търговия с емисии на ЕС и нейното въздействие върху националните емисии на Дания и Испания, което не бе отчетено при тазгодишните прогнози, би трябвало да има значителен принос за да могат тези страни да постигнат своите цели.

Общите емисии на парникови газове на страните от ЕС-27 през 2006 г. бяха с 10,8% под равнището от базовата година, без да се отчитат емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и от горското стопанство, а също така с 0,3% по-ниски в сравнение с 2005 г. Ръстът на икономиката на страните от ЕС-27 през 2006 г. бе 3,0%.

Въпреки факта, че за повечето нови държави-членки от ЕС-12 се предвижда емисиите да нарастват през периода между 2006 г. и 2010 г., за девет от тях, имащи цели по Протокола от Киото, се прогнозира, че ще изпълнят и дори преизпълнят целите си, чрез използване само на съществуващите политики и мерки. Словения предвижда, че ще изпълни целта си по Протокола от Киото, като се отчитат също планирани допълнителни политики и мерки, използване на механизмите по Протокола от Киото, както и поглъщатели на въглерод.

Нови мерки, необходими за постигане на амбициозната цел на ЕС за 2020 г.

През пролетта на 2007 г. Европейският съвет пое едностранен ангажимент за намаляване до 2020 г. на емисиите на парникови газове с минимум 20% (в сравнение с 1990 г.), като евентуално това намаление би могло да е 30%, ако други развити страни се ангажират с подобно намаление на емисиите и ако икономически по-напредналите развиващи се страни направят свой адекватен принос — според своите отговорности и съответните си възможности.

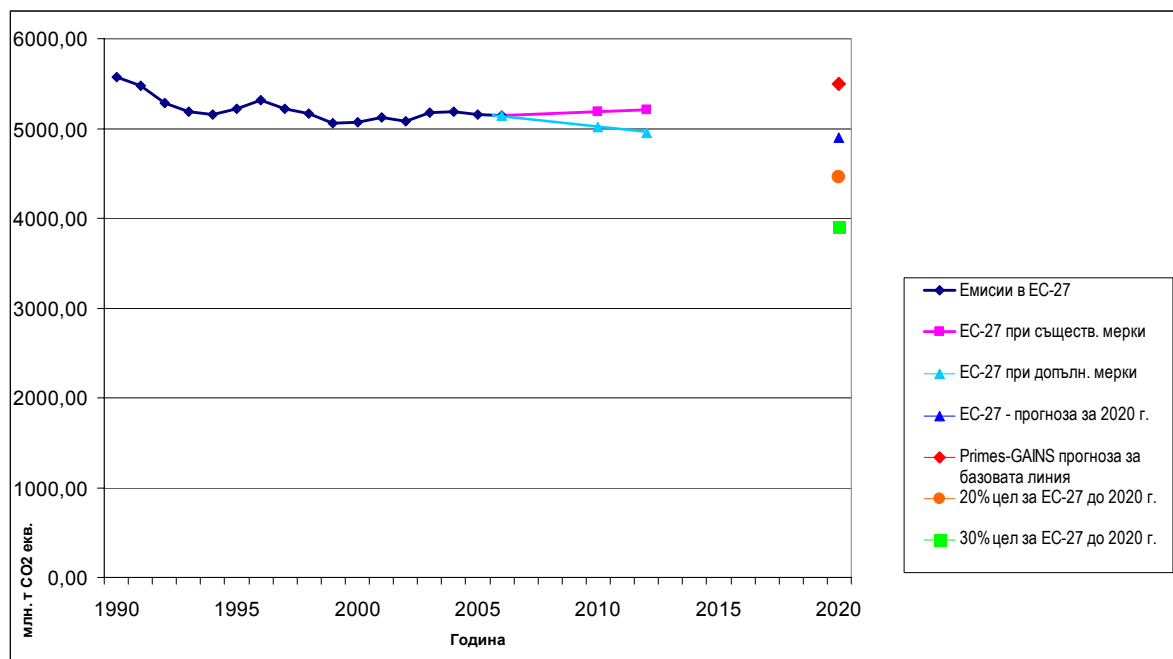
Като последващо действие във връзка с този ангажимент, Европейската комисия представи през януари 2008 г. пакет от документи във връзка с изменението на климата и енергетиката, включително нови законодателни мерки, обхващащи основните отрасли от стопанството на ЕС. Предложените мерки включват: а) подобряване на Схемата за търговия с емисии (СТЕ на ЕС), б) въвеждане на цел за намаление на емисиите от тези отрасли, които не са обхванати от СТЕ на ЕС (например селското стопанство, строителството, транспорта, отпадъците) — като тези емисии, които са обхванати от СТЕ на ЕС следва да бъдат намалени с 21% от 2005 г. до 2020 г., а тези емисии, които не са обхванати от СТЕ на ЕС — с 10%, съгласно диференцирани цели за отделните държави-членки, в съответствие с относителните равнища на настоящите и прогнозните стойности за брутният вътрешен продукт на глава от населението, в) правно обвързващи цели за увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници в енергийния баланс, и г) нови правила за улавяне и съхранение на емисии на CO₂ (carbon capture and storage) и за екологични субсидии.

В допълнение към този пакет от документи, Европейската комисия предложи също нова комплексна стратегия за намаляване на емисиите на CO₂ на нови леки и лекотоварни автомобили (new cars and vans), продавани в Европейския съюз. Новата стратегия ще даде възможност на ЕС да реализира своята отдавна формулирана цел за постигане до 2012 г. на средни емисии на CO₂ в рамките до 120 грама на километър⁴ — което представлява намаление с около 25% спрямо сегашните равнища. Новата стратегия е последвана от преглед на стандартите на ЕС за горивата. Директивата за качеството на горивата⁵ ще доведе не само до това самите горива да станат „по-чисти“,

но ще даде също възможност за въвеждането на автомобили и машини, които замърсяват по-малко. Очаква се в резултат от Директивата емисиите на парникови газове да намалее с 10% в периода между 2011 г. и 2020 г. Това отговаря на намаление на емисиите с 500 милиона тона CO₂ до 2020 г.

На Фигура 2 е илюстрирана значителната разлика между прогнозите за държавите-членки за 2020 г. и целите на ЕС за 2020 г., изискваща ЕС да поеме по много по-стръмна линия на намаление на емисиите след 2012 г., в сравнение с тенденцията от периода 1990—2012 г. В зависимост от окончателното определяне на съответната цел, емисиите през 2020 г. ще трябва да бъдат намалени с 1 000 до 1 500 милиона тона CO₂ еквивалент в сравнение с настоящите прогнозни стойности. Това ясно показва необходимостта ЕС и неговите държави-членки да приемат и приложат колкото е възможно по-скоро ново законодателство в тази насока.

Фигура 2: Действителни и прогнозни емисии на страните от ЕС-27

2. ДЕЙСТВИТЕЛНО ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПРЕЗ ПЕРИОДА 1990—2006 г.

2.1. Тенденции в емисиите на парникови газове

Общата тенденция в областта на емисиите на парникови газове в ЕС се доминира от двете страни с най-големи емисии — Германия и Обединеното кралство, които отделят около една трета от общите емисии на парникови газове в ЕС-27. Тези две държави-членки постигнаха общо намаление на емисиите на парникови газове, възлизащо на 339 млн. тона CO₂ еквивалент спрямо 1990 г.

Главните причини за благоприятната тенденция в Германия са нарастваща ефективност на електрическите и отоплителните централи и икономическото реструктуриране на петте нови области, присъединили се при обединението на Германия. Намалението на емисиите на парникови газове в Обединеното кралство се дължи на значителни подобрения на енергийната ефективност, предизвикани от широк набор от политики, засягащи основните енергопотребителни отрасли и на дължащата се отчасти и на либерализацията на енергийния пазар замяна в електропроизводството на горива с високо съдържание на въглерод — например въглища и течни горива, с такива горива, които имат по-малки или нулеви въглеродни емисии, като например природен газ и възобновяеми енергийни източници, както и на мерките за намаляване на емисиите на N₂O при производството на адипинова киселина.

Италия и Франция са на трето и четвърто място по големина на емисиите на парникови газове, като делът им е по 11%. Емисиите на парникови газове на Италия през 2006 г. бяха с 10 % над равнищата от 1990 г. Това увеличение се дължи преди всичко на автомобилния транспорт, производството на електроенергия и топлинна енергия и нефтопреработката. Във Франция емисиите на парникови газове през 2006 г. бяха с 4% под равнищата от 1990 г. Големи намаления бяха постигнати на емисиите на N₂O от производството на адипинова киселина, но емисиите на CO₂ от автомобилния транспорт се увеличиха значително през периода между 1990 г. и 2006 г.

Испания и Полша са петият и шестият по големина източници на емисии в ЕС-27, като и двете страни имат дял от по около 8 % от общите емисии на парникови газове в ЕС-27. За периода между 1990 г. и 2006 г. емисиите на парникови газове в Испания са се увеличили с 51 %. Това се дължи главно на ръста на емисиите от автомобилния транспорт, производството на електроенергия и топлинна енергия и промишленото производство. В Полша емисиите на парникови газове са намалели с 12 % за периода от 1990 г. и 2006 г. (или съответно с 29 % спрямо базовата година, която за Полша е 1988 г.). Главните фактори за намаляването на емисиите в Полша, както и в другите държави-членки от Централна и Източна Европа, са спадът на дейностите в енергийно неефективната тежка промишленост и цялостното реструктуриране на икономиката в края на 80-те и началото на 90-те години на миналия век. Ясно забелязващо се изключение в това отношение е транспортът (особено автомобилният транспорт), където емисиите се увеличили.

През 2006 г. в 10 държави-членки емисиите на парникови газове бяха над равнищата от базовата година, а останалите 15 държави-членки имаха по-малки емисии в сравнение с базовата година. Кипър и Малта нямат задължения за намаляване на емисиите по Протокола от Киото. В тези страни емисиите през 2006 г. бяха над равнищата от 1990 г. В процентно изражение, промените в емисиите на парникови газове от базовата година до 2006 г. варират от – 55,7 % (Естония) до + 49,5 % (Испания).

2.2. Емисии на парникови газове на глава от населението и интензивност на емисиите през 2006 г.

През 2006 г. средните емисии на жител на ЕС възлизаха на 10,4 тона CO₂ еквивалент. За ЕС-15, тази средна стойност бе 10,7 тона CO₂ еквивалент на глава от населението, с 0,2 тона CO₂ еквивалент по-малко в сравнение с 2005 г. В различните европейски страни, обаче, стойностите на емисиите на парникови газове на глава от населението имат значителни различия. Емисиите на глава от населението са свързани с енергийната интензивност (потреблението на първична енергия на глава от населението) и със структурата на енергийните източници (влияеща върху количеството на емисиите за произведена единица енергия) във всяка страна.

При сегашните икономически условия, увеличението на емисиите на глава от населението може да бъде обяснено с по-голямо енергопотребление, дължащо се от своя страна на подобрен стандарт на живота, а съответно намалението на емисиите на глава от населението може да се обясни с подобрения в енергийната ефективност и нарастващ дял на възобновяемата енергия в структурата на енергийните източници, използвани в дадена страна.

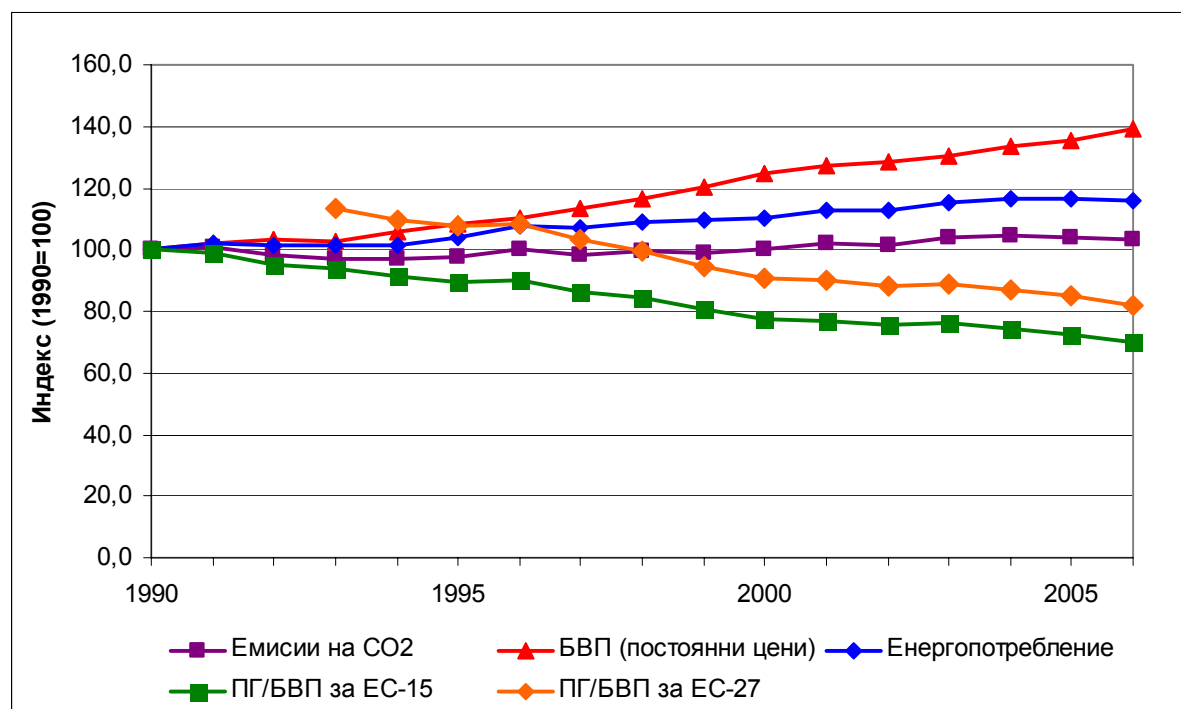
През 90-те години на миналия век тенденциите на специфичните емисии на глава от населението следваха общите тенденции на намаление на цялостните емисии на парникови газове. След 2000 г., обаче, емисиите на глава от населението продължиха да намаляват в страните от ЕС-15, докато в държавите-членки от Централна и Източна Европа започнаха да нарастват (съответните стойности са -3,2% и +4,2% за периода от 2000 г. до 2006 г.). В ЕС най-голямо увеличение на емисиите на глава от населението от 1990 г. насам се наблюдава в Испания, Португалия, Кипър и Малта — въпреки че в тези страни все още не е достигната средната стойност за ЕС.

На Фигура 3 се вижда, че емисиите както в ЕС-15, така и в ЕС-27 са намалявали през разглеждания период, като в същото време е имало значителен стопански растеж. Възможно е това да показва, че се реализира относително отслабване на връзката между тези два показателя, от 1993 г. насам в ЕС-15 и от 1996 г. насам в ЕС-27. В периода между 1990 г. и 2006 г. брутният вътрешен продукт в ЕС-27 е нараснал с 40%,

а емисиите са намалели със 7,7%, като за същият период растежът на brutния вътрешен продукт в ЕС-15 е бил близо 39%, при 2,2% намаление на емисиите на парникови газове.

Всички държави-членки на ЕС с изключение на Португалия значително са намалили своите емисии, като в същото време стопанството им е имало значителен растеж в периода между 1990 г. и 2006 г. Голям стопански растеж, съпроводен с намаление на емисиите, бе наблюдаван по-специално в държавите-членки в Централна и Източна Европа, което се дължи на преобразувания в тяхната неефективна тежка промишленост.

Фигура 3: Интензивност на емисиите на парникови газове в ЕС-15 и в ЕС-27, брутен вътрешен продукт, енергопотребление и емисии на CO₂ в ЕС-15

2.3. Сравнение на емисиите на парникови газове през 2006 г. спрямо 2005 г.

Емисиите на парникови газове в ЕС-27 през 2006 г. намаляха спрямо тези през 2005 г. с 14 милиона тона CO₂ еквивалент (т.е. с 0,3%). Това общо намаление е резултат от две различни тенденции — докато, от една страна, емисиите в ЕС-15 намаляха с 35 милиона тона CO₂ еквивалент (т.е. с 0,8%), в останалите държави-членки те се увеличиха с 21 милиона тона CO₂ еквивалент (т.е. с 2,2%). Емисиите на парникови газове намаляха във всички държави-членки от ЕС-15 с изключение на Финландия и Дания. В повечето от останалите държави-членки на ЕС емисиите нараснаха, с изключение на Естония, Унгария и Словашката Република.

Емисиите на парникови газове от въздушния и водния транспорт, както международен, така и вътрешен, продължиха през 2006 г. рязко да се увеличават. Приносът на тези отрасли към емисиите, който понастоящем не е обхванат напълно от Протокола от Киото, нарасна в ЕС-15 с близо 5,2 милиона тона CO₂ (от въздушния транспорт) и с 11,4 милиона тона CO₂ (от водния транспорт).

Емисиите от автомобилния транспорт в повечето от страните продължиха да нарастват, особено в Испания и Полша, но значително намаляха в Германия. В Испания наблюдаваното увеличение на тези емисии е свързано с увеличеното потребление на дизелово гориво (5,1%), което надвиши намалението на потреблението на бензин (-4,6%). В Полша се увеличи потреблението както на бензин, така и на дизелово гориво, съответно със 6,1% и 7,2%. Намалението на емисиите в Германия се дължи на по-малкото потребление на бензин (-4,3%).

Четири държави-членки от ЕС-15 имат значителен принос за общото намаление на емисиите: Франция (с 14 милиона тона CO₂ еквивалент), Италия (с 10 милиона тона CO₂-eq.), Испания (с 8 милиона тона CO₂ еквивалент) и Белгия (с 5 милиона тона CO₂ еквивалент). Тези намаления на емисиите са резултат главно от намалялото потребление на природен газ и течни горива в домакинствата и в сектора на услугите.

Това се дължи на намалението на потребностите от топлинна енергия във връзка с по-топлите климатични условия през 2006 г., както и на увеличените цени на природния газ. Потреблението на електроенергия от домакинствата остана до голяма степен на стабилно равнище. Също така, в Италия бяха реализирани значителни намаления на емисиите на N_2O при производството на адипинова киселина, в резултат от прилагане на технически методи за намаляване на емисиите (5 милиона тона CO_2 еквивалент).

Намалението на емисиите в ЕС-15 през 2006 г. най-вече се дължи на по-ниски емисии на CO_2 от производството на електроенергия и топлинна енергия в публичния сектор, по-ниски емисии от домакинствата, от услугите и по-специално от автомобилния транспорт.

Общите емисии на парникови газове нараснаха най-много в Полша (с 14 милиона тона CO_2 еквивалент), Финландия (с 11 милиона тона CO_2 еквивалент) и Дания (със 7 милиона тона CO_2 еквивалент). Тези увеличения бяха главно в енергийния сектор и се дължат на:

- увеличено производство на електроенергия в топлоелектрически централи и увеличено потребление на минерални горива от домакинствата в Полша, както и увеличени емисии на CO_2 от черната металургия;
- увеличено производство на електроенергия от въглищни топлоелектрически централи, намалено производство на електроенергия от водноелектроенергийни централи и намален нетен внос на електроенергия във Финландия;
- увеличено производство на електроенергия от въглищни топлоелектрически централи и намален нетен внос на електроенергия в Дания.

Значителни увеличения на общите емисии на парникови газове имаше също в Румъния (с 5 милиона тона CO_2 еквивалент) и в Чешката република (с 2 милиона тона CO_2 еквивалент), главно в енергийния сектор (в Румъния) и в химическата промишленост (в Чешката република). В тези две страни, а също и в Италия, имаше и увеличение на емисиите на CO_2 от черната металургия.

2.4. Тенденции на емисиите в основните стопански отрасли

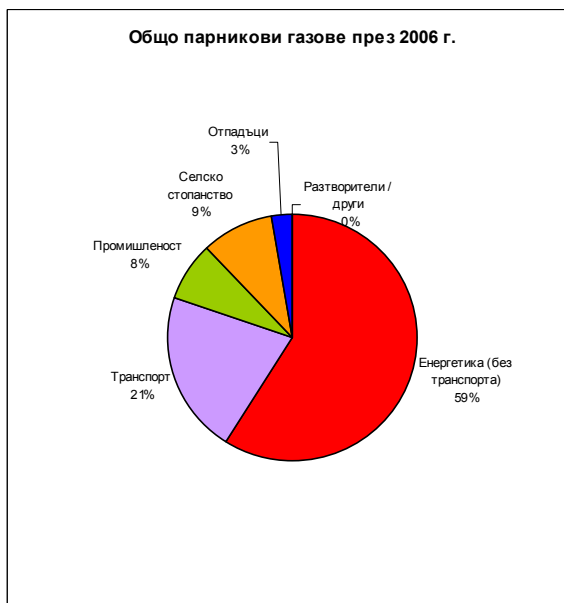
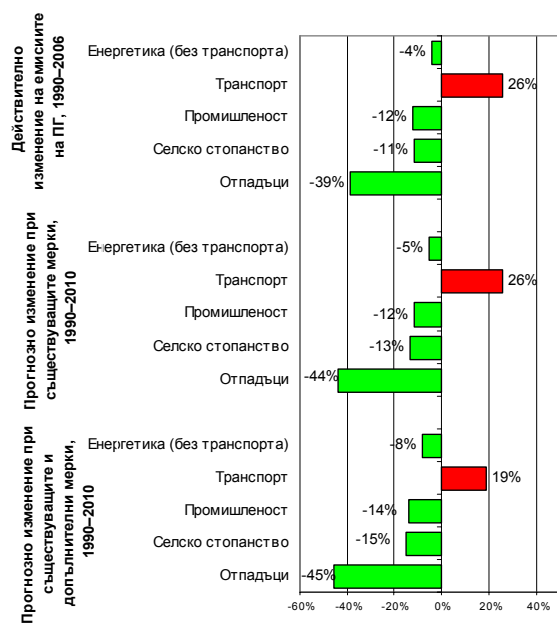
От гледна точка на емисиите, най-важните отрасли, както това ясно се вижда на Фигура 4, са енергетиката и транспорта, откъдето идват 80% от общите емисии в ЕС-15 през 2006 г. Специално делът на транспорта е 21% от общите емисии на парникови газове, на селското стопанство — 9%, на промишлените производства — 8% и на отпадъците — 3%.

Увеличението на дела на транспортния отрасъл се компенсира от значителни намаления в други категории източници на емисии, с изключение на транспорта (за допълнителни подробности вижте също Работния документ на службите на Комисията). Като цяло, в сравнение с 1990 г., следните промени настъпиха в емисиите в ЕС-15:

- емисиите от енергетиката (без да се включва транспорта) намаляха с 4%,
- емисиите от транспорта се увеличиха с 26%,
- емисиите от промишлените производства намаляха с 12%, което се дължи главно на по-малките емисии при производството на адипинова киселина, халогенирани въглеводороди и серен хексафлуорид, а също така и намалението на емисиите при производството на азотна киселина и в черната металургия,

- емисиите от селското стопанство намаляха с 11 %, поради спадания брой на едрия рогат добитък и намалената употреба на изкуствени и естествени торове,
- емисиите от отпадъци намаляха с 39 %, поради по-ниски емисии на CH_4 от регулираните депа за отпадъци.

Фигура 4: Промени в емисиите на парникови газове в ЕС-15 по отрасли и дялове на отраслите през 2006 г.

По данни на: Европейската агенция по околната среда (ЕЕА).

3. ПРОГНОЗИРАН НАПРЕДЪК КЪМ ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛТА ОТ КИОТО

3.1. Прогнози на държавите-членки

3.1.1. ЕС-27

До 2010 г. общите емисии на парникови газове в ЕС-27 се предвижда да бъдат с около 10,1% по-ниски в сравнение с равнищата от базовата година (вижте Таблица 7 и Таблица 8 в Приложението). Тази прогноза се основава на компилиране на собствените оценки на държавите-членки, отчитащи всички съществуващи вътрешнодържавни политики и мерки. Ако бъде отчетен и ефектът на механизмите по Протокола от Киото, както и влиянието на поглъстителите на въглерод, прогнозното намаление на емисиите става 13,4% и може да достигне 16,3%, ако допълнителните вътрешнодържавни политики и мерки, които в момента се обсъждат, бъдат приложени навреме и започнат да дават очакваните резултати.

3.1.2. ЕС-15

Сумарните прогнози въз основа на съществуващи вътрешнодържавни политики и мерки показват, че емисиите на парникови газове на ЕС-15 до 2010 г. ще бъдат с 3,6% под равнищата от базовата година (т.е. ще останат още 4,4% намаление до поставената в Протокола от Киото цел). Като бъде отчетено също:

- 1) използването от правителствата на механизмите по Протокола от Киото, чрез които може да бъде осигурено допълнително намаление на емисиите с 3%, и
- 2) цялостното поглъщане на емисии (total removal), дължащо се на дейности в ЕС-15 съгласно чл. 3.3 и 3.4, съответстващо на намаление от 1,3%,

се прогнозира, че ЕС-15 ще намали емисиите си със 8,0% до 2010 г., като по този начин бъде постигната поставената в Протокола от Киото цел. От друга страна, като се имат предвид съществуващите фактори на несигурност, както и амбициозната цел на ЕС за постигане на 20% намаление на емисиите до 2020 г., наложително е държавите-членки да осигурят не само навременно постигане на намаления на емисиите чрез съществуващите политики и мерки, но също така и да ускорят разработването и цялостното прилагане на своите планирани политики и мерки. Ако се допусне, че всички тези политики и мерки дадат очаквания резултат, общото намаление на емисии на парникови газове би могло да достигне 11,3% спрямо равнищата от базовата година.

Освен това се предвижда, че наскоро взетите решения по отношение на Националните планове за разпределение, засягащи разпределението на квоти за емисии през втория период на търгуване по Схемата за търговия с емисии на ЕС-15 ще допринесат, по оценки, за постигане на 3,3% намаление на емисиите и така ще допринесат за изпълнението на целта по Протокола от Киото, което засега все още не е напълно отразено в прогнозите на държавите-членки.

3.1.3. ЕС-12

Сумарните емисии на останалите 12 държави-членки се предвижда да се увеличават след 2006 г., но все пак да останат до 2010 г. с 28,4% под нивата си от базовата година. С допълнителни мерки, обаче, се предвижда емисиите да се намалят с допълнителни 2 %. Словения е единствената държавата-членка от ЕС-12, която възнамерява да инвестира в механизми по Протокола от Киото. Словения, Чешката република и Полша възнамеряват да отчетат въздействието на поглътителите на въглерод.

3.1.4. Държави, кандидатстващи за членство в ЕС

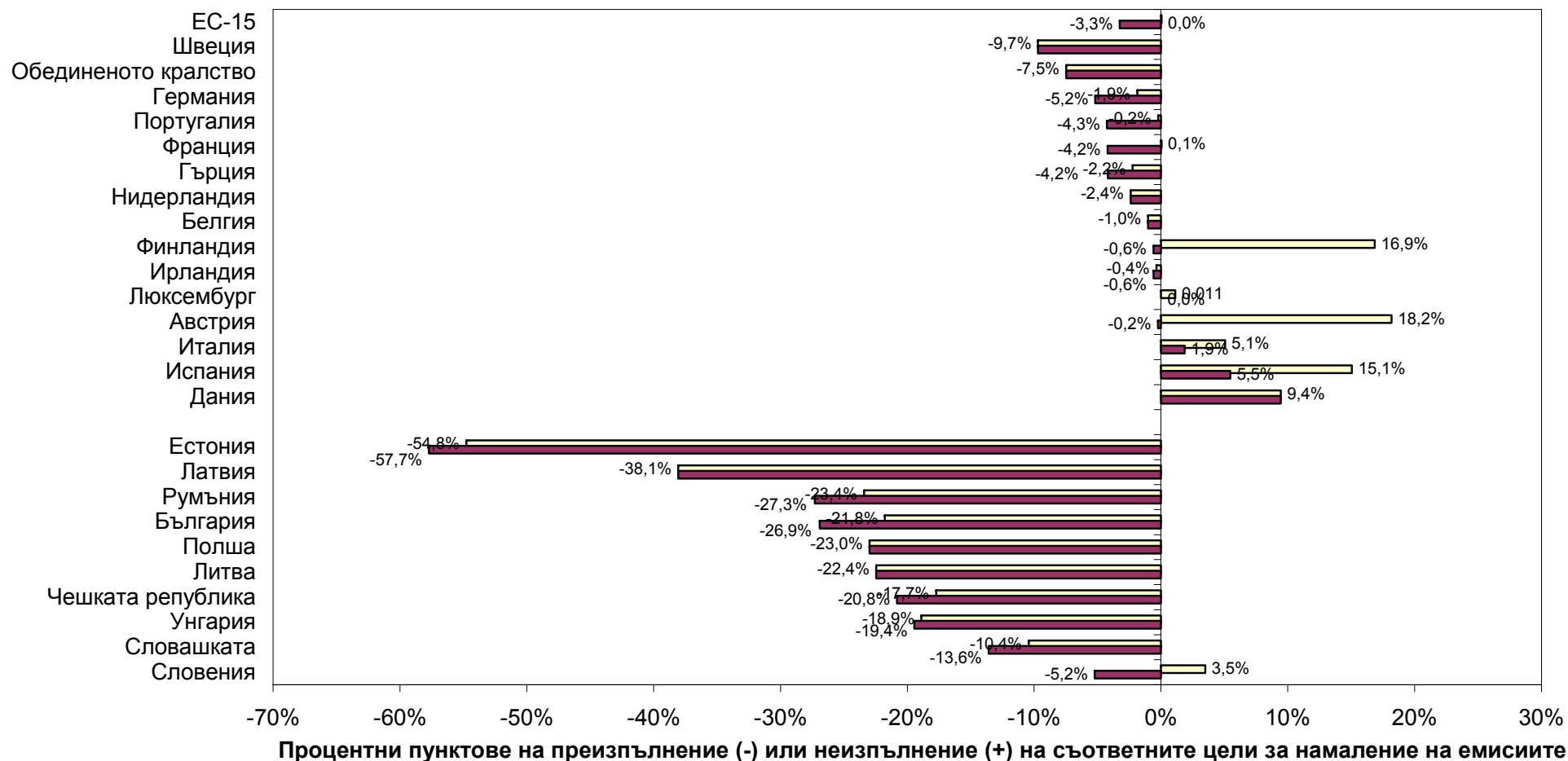
През 2006 г. емисиите на Хърватия възлизаха на почти 31 милиона тона CO₂ еквивалент, с 14,4% под емисиите от базовата година. Прогнозира се, че Хърватия малко ще надвиши своите целеви емисии по Протокола от Киото при отчитане на съществуващите мерки и поглътителите на въглерод, но че би могло фактически да преизпълни целта, ако се отчете и ефектът на планираните (допълнителни) мерки.

През 2006 г. емисиите на Турция бяха 332 милиона тона CO₂ еквивалент, което като се сравни с емисиите от 1990 г., възлиза на 170 милиона тона CO₂ еквивалент, отговаря на увеличение с 95,1%. Турция е страна по Приложение I към Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата, но няма задължения за намаления по Приложение Б към Протокола от Киото. Турция все още не е ратифицирала Протокола от Киото.

В периода между 1990 г. и 2006 г. емисиите на парникови газове на глава от населението са се увеличили както в Турция, така и в Хърватия. От друга страна, обаче, със своята стойност от 4,6 тона годишно, емисиите на Турция на глава от населението са по-малко от половината от средните емисии на глава от населението в ЕС-27. И в двете страни, стойността на специфичните емисии спрямо brutния вътрешен продукт също е спаднала, показвайки отделяне на икономическия растеж от потреблението на ресурси.

В момента няма налична информация за Бившата Югославска Република Македония.

Фигура 5: Относителни разлики между прогнозните емисии на парникови газове през 2010 г. и съответните цели за 2010 г., въз основа на „съществуващи“ и „допълнителни“ вътрешнодържавни политики и мерки, използване на механизмите по Протокола от Киото и на поглътителите на въглерод, както и частично отчитане на ефекта от Схемата за търговия с емисии на ЕС

□ Разлика между прогнозите за 2010 г. (със съществуващите мерки и при отчитане на въглеродните поглътителите и механизмите по Киото) и целите по Протокола от Киото
 ■ Разлика между прогнозите за 2010 г. (вкл. с отчитане на допълнителни мерки, въглеродни поглътителите и механизмите по Киото) и целите по Протокола от Киото

3.2. Прилагане на Европейската програма по изменението на климата (ЕПИК)

При проведена в рамките на ЕС-27 оценка на политиките и мерките, предприемани от държавите-членки, бяха идентифицирани осем общи и координирани политики и мерки (ОКПМ), които едновременно са широко разпространени и се предвижда да могат да осигурят значителни намаления на емисиите в ЕС. Те са както следва: Директивата за Схемата за търговия с емисии на ЕС (с оценен ефект от докладващите държави-членки, възлизащ на 123 милиона тона CO₂ еквивалент), в енергетиката — Директивата за възобновяемите енергийни източници за електропроизводство (RES-E), отнасяща се за насърчаване на производството на електроенергия от възобновяеми енергийни източници, в транспортния сектор — Директивата за биогоривата и Споразумението с Европейската асоциация на производителите на автомобили (ACEA), обхващащо производителите на автомобили от целия ЕС, в областта на енергопотреблението — директивите за енергийните показатели на сградите, за енергийното данъчно облагане и за насърчаването на когенерацията (комбинираното производство на топлинна енергия и електроенергия), и накрая — гъвкавите механизми по Протокола от Киото.

В допълнение към така изброените осем ключови политики и мерки, бяха идентифицирани още пет общи и координирани политики и мерки (ОКПМ), за които също се очаква да доведат до значителни намаления на емисиите в ЕС (съответно всяка от тях с по 4 до 7 милиона тона CO₂ еквивалент). Тези пет политики са както следва: Директивата за депата за отпадъци, изискванията за енергийна ефективност на новите водогрейни котли, Директивата за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (IPPC), Директивата за етикетиране на електроуредите и Програмата „Предизвикателство в областта на електродвигателите“ (Motor Challenge Programme), целяща подобряване на енергийната ефективност на електродвигателите в промишлеността.

Горепосочените осем политики биха осигурили 86% от общите намаления на емисии, дължащи се на общи и координирани политики и мерки (ОКПМ) в ЕС-27. Този факт откроява важното значение на тези ключови политики, за да могат държавите-членки да изпълнят своите ангажименти за намаление на емисиите.

Съответните оценки за 2007 г. и 2008 г. са много близки. През 2007 г. 95% от всички намаления на емисии, дължащи се на общи и координирани политики и мерки (ОКПМ) са били резултат от горепосочените 13 политики, а съответната стойност за 2008 г. е 94%.

Неотдавнашни развития

През януари 2008 г. бе приет пакет от документи във връзка с промяната в климата и енергетиката, който включва:

- 1) **Във връзка със Схемата за търговия с емисии на ЕС:** законодателно предложение⁶ за разширяване, засилване и подобряване на действието на Схемата за търговия с емисии на ЕС в периода след 2012 г.
- 2) **Във връзка със споделянето на усилията:** законодателно предложение⁷ за рамкови национални ангажименти за намаляване на емисиите, които не попадат в обхвата на Схемата за търговия с емисии на ЕС.
- 3) **Във връзка с възобновяемите енергийни източници:** законодателно предложение⁸ за увеличаване на дела на възобновяемата енергия в крайното енергопотребление в ЕС до 20% до 2020 г., както и за съответно увеличаване на дела на биогоривата в крайното енергопотребление в транспорта до 10%.

- 4) **Във връзка с улавянето и съхранението на CO₂:** Политики⁹ за насърчаване на ранното провеждане на демонстрационни проекти за улавяне и съхранение на CO₂ в геоложки обекти, включително законодателно предложение за регулаторна рамка¹⁰.

Други важни развития бяха както следва:

- 5) **В областта на въздушния транспорт:** законодателно предложение, прието от Европейския парламент на 8 юли 2008 г. за включване на въздушния транспорт в обхвата на Схемата за търговия с емисии на ЕС. Очаква се, че ще бъде постигнато намаление на емисиите с общо 183 милиона тона CO₂ годишно при обхванатите от схемата полети, което съответства на намаление до 2020 г. с 46% в сравнение с обичайната практика.
- 6) **Във връзка с флуоросъдържащите газове:** приети бяха регламент и директива (през юли 2006 г.) за ограничаване на емисиите на флуоросъдържащи газове, включително и на тези от климатизаторите на автомобили. Оценката за ефекта на регламента и директивата до 2020 г. е за намаление на емисиите с около 40-50 милиона тона CO₂ еквивалент годишно, като се има предвид и ефектът от постепенното прекратяване на ползването на HFC-134a в климатичните инсталации.
- 7) **Във връзка с емисиите на CO₂ от автомобилите:** бе публикувано Съобщение (през 2007 г.), формулиращо стратегия за намаляване на емисиите, както и законодателно предложение (от декември 2007 г.) за въвеждане на стандарти за емисиите на CO₂ от автомобили.
- 8) **Във връзка с транспортните горива:** законодателно предложение (от януари 2007 г.) за преразглеждане на Директивата за качествата на горивата, включващо цели за намаляване на емисиите на парникови газове, свързани с производството на бензин и дизелово гориво.
- 9) **Във връзка с енергийната ефективност:** план за действие за енергийна ефективност (октомври 2006 г.), в който са формулирани 10 приоритетни дейности за постигането на до 20% икономии на енергия до 2020 г.
- 10) **В областта на научните изследвания:** Европейски стратегически план за енергийни технологии (SET Plan)¹¹ (от ноември 2007 г.), чиято основна цел е ускоряване на разработването и прилагането на нисковъглеродни технологии, тъй като те ще играят жизненоважна роля за постигането на нашите цели в областта на енергетиката и изменението на климата.

3.3. Прилагане на Схемата за търговия с емисии на ЕС (СТЕ на ЕС)

През 2007 г. общото количество на верифицираните емисии от инсталациите в ЕС-27, обхванати от Схемата за търговия с емисии на ЕС, възлезе на 2,050 милиарда тона CO₂, което бе с 0,8% повече от отчетеното количество за 2006 г. — съответно 2,034 милиарда тона CO₂. Ако бъде отчетено, обаче, включването и спирането на инсталации след 2006 г., което доведе до нетно добавяне към системата на 581 инсталации, общото увеличение на емисиите през миналата година бе само 0,68%.

3.3.1. Първи период на търгуване (от 2005 г. до 2007 г.)

Средно взето, в първия период на търгуване участваха 10 675 инсталации. Тези инсталации получиха права за емисии, възлизащи на 2 155 милиона тона CO₂ годишно, като действителните им емисии бяха, средно взето, с 3%¹² по-малко (2 084 милиона

тона CO₂ годишно). Делът на Схемата за търговия с емисии на ЕС през 2005 г. възлезе на около 41% от общите емисии на парникови газове в ЕС-25. Близко две трети от всички тези инсталации са класифицирани като горивни инсталации¹³ и те пораждат 72% от общите обхванати от Схемата емисии. Верифицираните емисии се оказаха по-големи от предоставените квоти само в шест държави-членки (Австрия, Ирландия, Италия, Словения, Испания и Обединеното кралство).

3.3.2. Втори период на търгуване (от 2008 г. до 2012 г.)

След оценката на националните планове за разпределение на квоти, отнасящият се за целия ЕС лимит за периода от 2008 г. до 2012 г. възлиза на квоти за 2,08 милиарда тона CO₂ годишно, което е с 10,4% или 243 милиона тона CO₂ годишно по-малко в сравнение с първоначално предложеното в националните планове за разпределение на квоти, представени от държавите-членки на Комисията за одобрение. Това предполага 6% намаление в сравнение със средногодишните емисии в периода от 2005 г. до 2007 г. Така определеното количество отговаря на действително средно намаление с 12,7% на общото количество на квотите за 23 държави-членки и на приемане без намаления на националните планове за разпределение на квоти на четири държави-членки (Дания, Франция, Словения и Обединеното кралство).

3.3.3. Използване от операторите на механизмите „Съвместно изпълнение“ и „Чисто развитие“

Като част от вторите национални планове за разпределение на квоти, всяка държава-членка определи лимит за максимално възможното използване от операторите на емисионни кредити, придобити въз основа на проекти по механизмите „Съвместно изпълнение“ и „Чисто развитие“. Като цяло, обхванатите от Схемата за търговия с емисии на ЕС инсталации могат да използват до 278 милиона сертифицирани единици редуцирани емисии (CERs) или единици редуцирани емисии (ERUs) годишно през втория период на търгуване. Това отговаря на 13,4% от общо разрешените емисиите по Схемата за целия ЕС през втория период на търгуване. На практика е малко вероятно целият този лимит да бъде използван.

3.4. Прогнозно използване от правителствата на механизми по Протокола от Киото

Тринадесет държави-членки актуализираха или потвърдиха информация за своите намерения да използват механизми по Протокола от Киото през 2008 г. — посредством въпросник, съгласно решението за механизъм за мониторинг на Европейската комисия. За останалите държави-членки бе използвана по-рано предоставена информация чрез въпросника относно използването на механизмите по Протокола от Киото, както това е посочено във втория национален план за разпределение на квоти съгласно Директивата за Схемата за търговия с емисии (2003/87/ЕО) (Таблица 12 от Работния документ за службите на Комисията).

Десет държави-членки от ЕС-15 и Словения са решили да използват механизмите по Протокола от Киото, за да постигнат целите си по този Протокол. Общо тези държави-членки от ЕС-15 възнамеряват да придобият 126,5 милиона тона CO₂ еквивалент годишно за първия период на задължения съгласно Протокола от Киото. Това представлява приблизително 3 процентни пункта приближаване към договорената по Протокола от Киото цел за страните от ЕС-15 за намаление на емисиите с 8 %.

Тези 11 държави-членки са решили да инвестират общо около 2,95 милиарда евро, за да придобият единици намалени емисии чрез механизмите „Съвместно изпълнение“, „Чисто развитие“ или чрез търговия с емисии. Най-големи бюджети за тази цел са

заделени в Австрия, Люксембург, Нидерландия, Португалия и Испания (съответно 531 милиона евро, 400 милиона евро, 505 милиона евро, 354 милиона евро и 384 милиона евро за петгодишния период на задължения).

3.5. Прогнозно използване на поглътителите на въглерод

В допълнение към политиките и мерките, насочени към различните източници на емисии на парникови газове, държавите-членки могат да използват и поглътителите на въглерод (вижте Таблица 13 в Работния документ за службите на Комисията). През 2008 г. единадесет държави-членки предоставиха актуализирани оценки, а девет други държави-членки са предоставили информация в предходни години. Седем държави-членки никога не са предавали този доброволно попълван въпросник.

Предоставената досега информация показва, че общото нетно улавяне на CO₂ по време на периода на задължения, дължащо се на залесяване и възстановяване на гори съгласно чл. 3.3 от Протокола от Киото ще възлезе на около 23,9 милиона тона CO₂ годишно; допълнително улавяне на 0,4 милиона тона CO₂ годишно бе докладвано от Словения. Също така, по оценка на държавите-членки, прилагането на дейности съгласно чл. 3.4 се очаква да допринесе в ЕС-15 с 25,7 милиона тона CO₂ на година от периода на задължения. Тези стойности отговарят на максималните квоти във връзка с горскостопански дейности, но не включват Испания, поради липсата на подробни данни. Като се включи и испанското сумарно количество се очаква, че всички дейности съгласно чл. 3.3 и 3.4 в държавите-членки от ЕС-15 ще намалят емисиите с 57,5 милиона тона CO₂ на година от периода на задължения, което е еквивалентно на близо 17% от задължението за намаление на емисии в ЕС-15, възлизащо на намаление с 341 милиона тона CO₂ на година от периода на задължения спрямо емисиите от базовата година. Чешката република, Полша и Словения очакват допълнително намаление с 5,9 милиона тона CO₂ на година от периода на задължения.